

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravnški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIV.

Cena lista
je \$0.05

Entered as second-class matter January 25, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1917.

Chicago, Ill., ponedeljek, 2. februarja (Feb. 2), 1931.

Subscription \$0.00
Yearly

STEV.—NUMBER 27

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KONFUZNA POLITIČNA SITUACIJA V MINNESOTI

farmarsko-delavska stranka ni krop ne voda; buržoazen element sili na njen "band-wagon"

Aberdeen, S. D. — (FP) — A. Muste, načelnik Brookwooda, konferenca za progresivno delavsko akcijo, je na svoji turneji po Minnesoti prejšnji teden zelo čudno situacijo z ozirom na Farmer-Labor party. O tej prevladujoči konfuzni misli med laboriti kakor tudi med radikalnejšimi elementmi. Stranka ima namreč privlačno ime, ima pa radikalnega ali vsaj izrazito progresivnega programa, kar je odgovorno, da je zadnje dobila veliko podpirateljev buržoaznem taboru.

Pri zadnjih volitvah je stranka izvolila governorja, podgovernorja in ima večje število zastopnikov v obeh oddelkih državne zbornice. V nekaterih okrajih ima v rokah tudi občine, na primer v Duluthu. V pogovoru o tej situaciji se je neki vodilni socialist izrazil napram temu, da ni nobene razlike med starima strankama in Farmer-Labor party. Omenil je, ko bi bila v Duluthu občinska uprava v rokah republikancev, se je pri zidanju mestnih poslopij rad unijski granit; pod sodanjo farmar-laboritsko administracijo pa grabe mestno hišo iz nebeskega granita.

Kritiki tudi pravijo, da so za volitev novega governorja Olsona bolj odgovorni biznisi, kot pa farmar-laboriti. V kampanji so organizirali "All-Party" Olsonovih razboj raje, kot da bi bili aktivni v Farmer-Labor party. Medtem, ko se v senatu sodeluje s progresivnimi elementi, je jako hladan pri stranki, katero zastopa. Soma je n. pr. indorsiral obljube, in še to nekam prišlo. Tudi se ni ikazal za odločnega voditelja farmar-laboritnega gibanja. Bolj radikalni element v stranki ni prav pri volji, a se ga ne držejo, razen zaradi odprtosti, ker se boje, da bi s tem škodovali stranki.

Znanejši voditelji stranke mislijo, da je stranka dosegla uspehe že s tem, da je ni izvolila državi, ki bi bila proti delavski politični aktivnosti. Drugi pa mislijo, da mora imeti nekaj zdravega v sebi, če drugače bi se ne bilo moglo pri življenju celih dvajset let.

V najbolj čudni situaciji se nahajajo socialisti. Ako bi po volitvah svoje kandidate, bi se jih lahko odločilo, da skušajo razbiti farmar-delavsko stranko z razpustitvijo delavstva. Ako tega ne bodo mogli, kar se je do sedaj praktično izkazalo, izgube svojo identiteto. Neki pravi, da je nadaljnji razvoj stranke končno odvisen od zmage delavskega političnega gibanja v državi. Ako bi v prihodnosti pri letih v državi delavski politični val, bi se lahko minnesotsko gibanje v celoti bolj radikalno smer, kar bi v roke konservativnega elementa in bizniskih elementov. To čutijo tudi voditelji stranke, ki so v pogovorih pri Musteju, da se ne da dobiti vsaj ne radikalnejših elementov, ki so izolirani dr-

Brutalnost policije v Los Angelesu

Celo meščanski list se je pridružil kritiki policijskega nasilja

Los Angeles, Cal. — (FP) — Nasilno postopanje policije napram brezposelnim, ki od časa do časa prirejajo demonstracije, da tako protestirajo proti krivicam, je postalo predmet kritiki v delavskih in liberalnih krogih, katerim se je zadnji čas pridružil tudi meščanski dnevnik "Los Angeles Record."

"Policija preganja, šikanira in pretepa ljudi, ki niso napravili nobenega zločina," piše ta list v uredniškem članku. "Policija tepta svobodo govora in zborovanja, razbija zborovanja in podi državljane z mestnih ulic, katere so oni zgradili. V brutalnosti ne pozna nobene meje in pretepa tako moške kakor tudi ženske in otroke. Ako bo policija nadaljevala s to taktiko, bodo ljudje izgubili vsak respekt pred zakoni, ker so že prišli do prepričanja, da jim ne nudijo nobene zaščite, temveč jih oblasti celo zlorabljajo."

"Med brezposelnimi demonstranti je bilo veliko število vojni veteranov, ki si dobro dobro zapomnijo, da so dobili brce in udarce, ko so zahtevali zase in svoje družine delo in kruh."

Vidi konec pomožni akciji v New Yorku

Prosserjev odbor bo prenehal skrbeti za brezposelne v aprilu

New York. — (FP) — Radi izčrpanja sredstev za pomoč brezposelnim bo Prosserjev Emergency odbor najbrž prenehal s svojim delom meseca aprila. To predvideva miss Ollie Randall, načelnica ženskega oddelka tega odbora, ki je prekrbel 24,000 delavcem delo, med njimi 4116 ženskam. Mesечно mezdnino izplačilo tega odbora znaša en milijon dolarjev in pol.

Ta odbor se ne peča z miloščijo, temveč uposluje delavce pri raznih mestnih delih — pri čiščenju ulic, parkov in slinčilo. Tisti, ki dobe delo s posredovanjem tega odbora, delajo po tri dni na teden in dobijo \$5 dnevne plače. Ženske prejemajo pri šivanju ali delu v uradu od \$12 do \$18 tedensko. Med njimi so tudi take, ki so nekdanje zaslužile do \$6000 na leto, a so vseele, ako sedaj dobijo hišna dela, pravi miss Randall. Večinoma, so vdove z otroci ali "akrbijo" za druge osebe, ki so odvisne od njih.

Nesreča v slovenski družini

Chicago. — V soboto popoldne je avtomobil ubil Rudolfa Hribarja, starega šest let, člana mladinskega oddelka društva št. 1 SNPJ in sinčka Rudolfa Hribarja, člana istega društva in pevkega zbora Save. Otrok se je igral na ulici blizu svojega doma, 1938 W. 21. Place, ko ga je podrl avto, ki ga je gonil Edward Eaglesham iz Riversida. Deček je umrl na poti v bolnišnico, medtem ko je bila mati na delu v mestu. Truplo leži pri pogrebniku Louisu Zefranu, 1041 W. 22. st., od koder bo v tork predpoldne odpeljan na postajo in poslan v vlakom v St. Louis, kjer bo pokopano. Staršem globoko so žalje. Istega časa so avti ubili osem oseb v Chicagu, skupaj v januarju pa 109, kar je še enkrat toliko kot v prejšnjem letu.

Izvoljen in poražen

Emonton, Can. — Elmer E. Roper, urednik "Alberta Labor News", je bil ponovno izvoljen za tajnika Albertske delavske federacije, pri volitvah v parlament pa je bil poražen. Kandidiral je na listi delavske stranke.

BUTLER SE BO ZAGOVARJAL PRED GENERALI

Mussolini je zadovoljen z akcijo ameriške vlade, ki ga je proslila oprostila. Butler se ni prekal svojih besed. Senator Hefflin kritizira državni departament, ker je proslil Mussolinija oprostila, predno je uvedel preiskavo

Washington, D. C., 31. jan. — General Smedley D. Butler se pripravlja na obrambo pred admirali, katere je general Ben Fuller, poveljnik mornarske plohte, imenoval za člana posebnega tribunala, ki bo vodil obravnavo.

Butler je še vedno konfiniran kot jetnik v vojaških barakah v Quantici, Va. On in njegovi prijatelji so pozvali John W. Davisa, bivšega demokratskega predsedniškega kandidata, naj prevzame legalno obrambo pred sodiščem. Davis ni do sobote zjutraj podal še nobene izjave v tem ožiru, pričakuje pa se, da bo prevzel mesto glavnega zagovornika. Butler neče še sedaj prekaliti svojih besed, ki jih je izrekel v Philadelphiji in s katerimi je razžalil Mussolinija.

Medtem, ko se Butler pripravlja na boj pred vojnimi sodiščem, je premijer Mussolini objavil italijanskemu poslanstvu v Washingtonu, naj obvesti državni departament, da se popolnoma zadovolji z opravičilo in da kar se njega tiče smatra incident zaključenim in pozabljenim.

Senator Hefflin je silovito kritiziral državni departament, ker je proslil Mussolinija oprostila, predno je uvedel preiskavo o aferi. Hefflin je dejal: "Pred tremi leti sem ravno na tem mestu govoril o italijanskih prostozidarjih, ki so bili ekskutirani na Mussolinijev ukaz. 187 jih je bilo umorjenih v eni noči, če se ne motim."

"Ameriško ljudstvo je že sito, ko vidi to vedno kleepljenje pred evropskimi monarhi. Ako hočejo preganjati Butlerja do živeti, da ga bo ameriško ljudstvo izvolilo v najvišji ameriški urad, tedaj naj-ga obsodijo. Ne razumem, zakaj naj bi se ameriški general ponizal in se valjal v prahu pred največjim tiranom v Evropi, čigar roke so okrvavljene."

Fishu odgovorili s traktorji

Poslali jih bodo v Rusijo Prijatelji sovjetov

New York. — (FP) — Organizacija Prijatelji sovjetov Rusije bo odgovorila s traktorji na priporočila Fischevega kongresnega odbora, ki je šest mesecev laskal s mikroskopom komunističnega bavljenja, zapravljal ljudski denar in končno izdelal absurdno poročilo o "rdečih strahovih". Na sestanku so bili storjeni zaključki, da se zbere fond \$25,000, za katere se kupi traktorje in drugo farmarsko masinerijo in se jo odpotuje na neko kolektivizirano farmo v Rusiji.

Sestanek z večerjo je bil spremljen v norčevanje iz Fischevega odbora. Neki uradnik Amtorga, rusko-ameriške trgovske organizacije, je poročeval, rekel, da je iz Amerike v Rusijo napeljal cev, po katerih bodo sesali v Rusiji olje iz Amerike. Benjamin Marsh, načelnik Ljudske lobije v Washingtonu, pa je bil bolj resen, ko je pripovedoval o "veliki Hooverjevi ljubezni do človeštva". Hoover je namreč pred devetimi leti rekel, da rajše pušti stradati ruske otroke kot pa videti, da bi uspel boljševiški režim.

Debatirajo o zavarovanju delavcev

Brezposelnostno zavarovanje bilo glavni predmet na seji centralne unije v New Yorku

New York. — (FP) — Na zadnji seji centralne unije v New Yorku je bilo tamantiskim delavskim voditeljem vroče, ker niso mogli ustaviti diskusije o vladnem zavarovanju delavcev proti brezposelnosti. Dve uri je trajala debata o zavarovanju in proti in delegati niso prišli do nikakega zaključka. Stvar bo prišla na dnevni red na prihodnji seji.

Neki delavski poročevalec je po seji rekel, da je bilo to najbolj progresivno zborovanje centralne unije v dolgih letih. Konservativni voditelji so argumentirali, da je treba počakati v tej zadevi na odlok Ameriške delavske federacije, ki se je na zadnji konvenciji v Bostonu izrekli proti tej socialni zakonodaji. Drugi njihovi pristaši so trdili, da bi tako zavarovanje poglavalno industrije iz države New York.

Zagovorniki socialne zaščite so jih pa pobijali. Delegat Steinberger od Unije knjigovodij, stenograf in računskih izvedencev, je izjavil, da se mora v neki državi pričeti uvajati socialno zakonodajo in da naj bo to država New York, ki je najbolj bogata. Nadalje, da je argument o begu industrije iz države že staro strašilo, ki se rabi povsod in v vsakem slučaju, ko gre za vzakonično delavstvu naklonjenih postav.

Newyorka centralna delavska unija je v rokah tamantiskih "delavskih" voditeljev, katerih naloga je, da gledajo, da organizacija ne zaide na "nevarna pota". Radi tega imajo nekateri voditelji masne mestne službe, tamantije (demokratje) pa izrabljajo newyorskemu delavsko maso v svoje namene — za volilno čredo. Radi tega so take diskusije na sejah unije jako razveseljiv pojav.

Sodnik se je promislil

Odpoklical je lastno injunkcijo proti policiji

Los Angeles, Cal. — (FP) — Policija zopet lahko zabrani distribucijo delavskega tednika, "The Citizen". To je najnovejši odlok sodnika Walter S. Gatesa. Med openaparski gledališki interes v unijskim delavstvom je namreč v teku boj. V ta boj je bil zapleten tudi tednik "Citizen", kot glasilo unij. In ker so ga razpečavali pred Realto gledališčem, kjer je stavka, je na prodajalce (fantičke) navajala policija in jih aretirala, češ, da nimajo dovoljenja za prodajanje časopisov in da "Citizen" sploh ne pride pod to klasifikacijo.

Unija je šla pred sodnika in dobila proti policiji injunkcijo, ki je zabranjevala aretacije prodajalcev "Citizna". Obenem je sodnik tudi odločil, da je tednik "Citizen" časopis in radi tega ni treba posebnega dovoljenja za razpečevanje.

Zadeva pa je zopet prišla pred sodnika, ko so openaparski interesi vložili apel za preklic injunkcije, kar je sodnik tudi storil. Rezultat tega je, da policija sme vsak čas ustaviti razpečevanje "Citizna" na ulicah in s tem je zadan udarec ustavnosti določil glede svobodnega časopisa.

Pridigar "rešuje" brezposelne

Lubbock, Tex. — Reverend J. C. Granberry, pastor tukajšnje metodistične cerkve, je apeliral na svoje vernike, naj se postijo en dan v tednu in izročijo denar, ki ga bodo na ta način prihranili, dobrodelnim organizacijam, katere ga bodo potem porabile za nakup živil družinam, ki se nahajajo v veliki revščini.

SENAT NAPOVEDAL VOJNO ADMINISTRACIJO

Obeta se izredno zasedanje kongresa, ker je nižja zbornica podprla Hooverja in odglasovala proti federalni pomoči farmarjem

Washington, D. C., 31. jan. — Zadnji ostanek "legislativne kooperacije" med obema zbornicama kongresa je šel po vodi, ker je nižja zbornica podprla Hooverja in se izrekla proti apropraciji \$25,000,000 za nakup živil in drugih potrebščin za stradalne farmarje.

Demokratski senatorji so potem sklicali posvetovanje, na katerem so sklenili, da bodo vodili opozicijo proti drugim vladnim apropracijam, če bo administracija še nadalje nasprotovala federalni pomoči bednim farmarjem in brezposelnim.

Situacija je v resnici kritična. Izredno zasedanje kongresa, ki bi ga starogardniški zelo radi preprečili, je neizogibno, kajti demokrate ne marajo slišati o nobenem kompromisu. Ti imajo v rokah bč, da lahko izsilijo svoje zahteve in zanašajo se tudi, da jih bodo progresivni republikanci podpirali.

Poleg \$25,000,000 za pomoč farmarjem, demokrate zahtevajo sprejetje Carawayjeve predloge glede posojil farmarjem za nakup živil in Capperjeve resolucije, da federalni farmaki odobro izročijo 20,000,000 bušljev pšenice v pomoč stradalnim ter \$45,000,000 za nakup semen in gnojil, ki naj se razdeli farmarjem v državah, ki so bile prizadete valed suše.

Senator Robinson, ki je govoril v imenu demokratske manjšine, je naglasil v razumljivih besedah, da je izredno zasedanje kongresa neizogibno, ako se bo administracija še nadalje trdovratno upirala federalni pomoči farmarjem in brezposelnim.

Gandhi zahteva svobodo za svoje pristaše

Pravi, da je izpušitev iz zapora samo nekaterih brez vsakega pomena

London, 31. jan. — "Daily Herald", glasilo delavske vlade, je večer objavil Gandijevo izjavo glede zaključev indijske konference, ki se je vršila v Londonu.

"MacDonaldova izjava konference od zaključku zborovanja ne zadostuje", se glasi Gandijev brzojav. "Osebnost se zelo zanima, da se najdejo poti, ki naj dovedejo do častnega miru, da bo dobila Indija svobodo, do katere je upravičena. Toda osvoboditev samo nekaterih članov Narodnega kongresa in njih šen ne zadostuje. Zahtevamo, da vladni izpusti iz zaporov vse politične jetnike in člani kongresa, odpokliče vse nasilne odredbe in restavrirano konfiscirano lastnino, kar je prvi pogoj za dosego sprave."

Iz te izjave je razvidno, da Gandhi namerava nadaljevati s kampanjo civilne nepokornosti, dokler angleška vlada ne izpusti iz zaporov vseh političnih jetnikov.

Uljudni roparji

Los Angeles, Cal., 31. jan. — Trije roparji so večer vstopili v neko grocerijsko prodajalno in zahtevali od lastnika, naj jim izroči denar. Dobili so pa v predalu samo štiri dolare. Te štiri dolare so dali nazaj lastniku in pridali še dolar iz svojega šepa. "Ti boji potrebuješ denar kot mi", je izjavil eden od banditov, ko so odhajali iz trgovine.

Organizacija pomaga farmarjem

Brez nje bi jim mlekarški trust znižal cene za mleko

Norfolk, Va. — Tukajšnja Cooperative Milk Producers asociacija je dala dober vzgled farmarjem v vzhodnem delu države, kako združga lahko protektira svoje člane.

Mlekarški trust v Norfolku je nedavno obvestil mlekarstvo drugo, da bo od 15. januarja naprej plačeval samo 16 centov za galono mleka. Ker so stroški za produkcijo mleka najmanj 30 centov za galono, ga farmarji prav gotovo ne morejo prodajati po 16 centov. Ako bi ti farmarji ne imeli svoje združge, bi se morali podati zahtevam mlekarških kompanij, ker bi ne bilo drugega ishoda.

Toda združga je prišla na pomoč v tej težki situaciji. Dobila je odjemalce za mleko drugje in ga sedaj prodaja po istih cenah kot prej.

Sovjetska vlada išče inženirje v Ameriki

Potrebuje jih za nadzorovanje in vodstvo dela pri gradnji železnih prog

New York, 31. jan. — Sovjetska vlada išče v Ameriki 150 železnih inženirjev in drugih strokovnjakov, katere potrebuje pri rehabilitaciji in gradnji železnih prog v Rusiji.

Pet ameriških železnih kompanij: Pennsylvania, Baltimore & Ohio, Illinois Central, Great Northern in North Haven, pomagajo sovjetom pri selekciji ekspertov. Zastopniki teh družb pravijo, da bodo dobili najboljše strokovnjake.

Amtorg Trading Corporation, sovjetska trgovinska organizacija, je večer izjavila, da je že najela ducat železnih ekspertov in da se vrše sedaj pogajanja z ostalimi, da podpisajo dveletno pogodbo.

Charles A. Gill od Baltimore & Ohio železnice bo odpotoval v Rusijo 10. februarja in bo postal glavni posvetovalni inženir na ruski državni železnici. Sledila mu bosta W. E. Clark, strokovnjak glede konstrukcije pristanišč, in C. L. Christensen, ekspert v gradnji železnih mostov, ki je bil več let uposlen pri New York Central železnici.

De-X na Atlantiku

Veliko nemško letalo na poletu v Ameriko

Las Palmas, Kanarski otoki, 1. febr. — Glasovito nemško letalo De-X je večer priletelo s semkaj iz Lisbone brez vsakega incidenta. V letalu je 19 moških in 180,000 komadov pošte. Jutri zjutraj se polet nadaljuje na Cape Verde sredi južnega Atlantika in 845 milj od tukaj. Prihodnja postaja od tam je Rio de Janeiro v Braziliji.

Pisarniški delavci se organizirajo

St. Louis, Mo. — Tukajšnja Centralna delavska unija je pričela z energično kampanjo za organiziranje knjižgovodij in drugih pisarniških delavcev, ki so bili doslej brez vsake organizacije. Depresija in brezposelnost je pripomogla, da so se tudi ti delavci pričeli zanimati za organizacijo in dosedanjim zgled kažejo, da bo kampanja uspešna.

Srečni glas zasul štiri osebe

Zeneca, 31. jan. — Tri ženske in vojak so našli večer smrt po snenjenim plazom, ki jih je zasul, ko so pisali na goro Aletach v švicarskih Alpah.

MACHADOVA DIKTATURA NESREČA ZA KUBO

Državna blagajna je izčrpana in diktator išče sredstva, da bo mogel vzdrževati vojaštvo in policijo, da bosta krotila prebivalce

Havana. — (FP) — Novi "asilni ekonomski zakon", ki ga je Machado predložil podlošnim članom kongresa v odobritev, bo najbrž, ako bo sprejet, dvignil vsa trgovaška raarad na Kubi, da se bo vrgel v vrste tajnih in odprtih sovražnikov diktature. Machado si je še sedaj nakopal opozicijo organiziranega delavstva, dijakov in vplivnih politikov.

Ker je državna blagajna prazna, se Machado nada, da mu bo omenjeni zakon prinesel nadaljnih dvest milijonov dolarjev, da bo lahko še nadalje vzdrževal 13,000 vojakov in 2,000 policajev, ki so največja opora njegovemu trinoštvu. Toda Come de la Torriente, bivši kubanski poslanik v Washingtonu, in Carlos Mendieta, bivši kubanski podpredsednik, sta izjavila napram poročevalcu Federalni-ranega tiska, da tudi s sprejetjem tega zakona ne more Machado preprečiti finančne krize. Gotovo pa je, da bo paraliziral industrijo, znižal uvoz in dovedel do ekonomskega bojkota proti vladi.

Konservativna Kubanska delavska federacija, ki je pridružena Panameriški delavski federaciji, navdušeno aplaudira Machadovi novi zakonodaji in Juan Arevalo jo je omenil kot "anamento delo".

Toda radikalna Narodna delavska konfederacija, v katero spadajo vse napredne unije v Havani in v provincah, obsaja "ekonomski zakon", ki ima namen znižati cene življenjskim potrebščinam potom visoke carine. Raul Godoy, znan kubanski ekonom, pravi da bo ta zakon posušil vire vladnih dohodkov, ker bo znižal uvoz, in obremenil trgovino. Kubanske in ameriške trgovske zbornice so zavzele odločno stališče in bodo pobijale zakon.

Nedvomno stoji diktator pred resno politično in ekonomsko situacijo. Plače vladnim uradnikom so bile znižane za 35%, veliko je bilo odpustitven, univerze in druge visoke šole o zaprte in razdrapane ceste v mestih in na deželi čakajo popravi. Samo vojniki in policaji prejemajo redno in nereducirano plačo. Kubanski vojak prejema \$33 na mesec kot ameriški; policaj dobiva \$100 na mesec, kar se smatra na Kubi za veliko vsoto. Diktator je poslal veliko število vojaštva na sladkorna polja proti "nevarnim delavskim agitatorjem" in močne policijske čete stražijo vse vogale in trge v Havani, da potlačijo izgrede, ako se slučajno pojavijo.

Po zatrdilu ekonomov nima Kuba nobenega izgleda, da bi dobila zunanja posojila ali pa zvišala vladne dohodke. Prama blagajna in naraščajoča opozicija prebivalstva proti vladi pomeni, da se Machadovi diktaturi bliža konec, pravijo kritiki.

Šest mesecev zapora

New York. — Dasi je prodajanje časopisov na postajah podzemne železnice vsakdanji običaj, sta bila dva komunisti aretirana in obsojena na šest mesecev zapora, ker sta prodajala "Daily Workerja". Poleg tega pa sta bila po policiji železniške družbe še pretepena ob času aretacije. Sodnik, ki ju je obsodil, je rekel, da sta jako "uporna", ni pa pojasnil, če je bil vzrok za tako ostro kazeno. Odvisno je torej od kakovosti časopisa, ki se sme prodajati in tudi, kdo je prodajalec.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: na Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrti leto; na Chicago in Glesro \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na inozemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Glesro \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. — Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts will not be returned.

Naslov na vsa, kar ima stik s Mitom:

PROSVETA

3657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

128

Datum v Chicagoju, na primer (Dec. 31-30), poleg vsakega imena na naslovni strani, da vam je s tem dnevnikom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Bankirska filozofija

Albert H. Wiggin, predsednik Chase National banke v New Yorku, je pred kratkim poročal direktorjem svojega zavoda, da je potrebno znižanje mezd po vsej deželi, drugače ne bo prosperitete nazaj.

"Ni res," je rekel Wiggin, "da visoke meze in plače delajo prosperiteto. Narobe je res: prosperiteta dela visoke meze. Kadar se meze umetno vzdržujejo višje kot jih upravičuje položaj trga, morata pasti kupna cena dela in uposlenost. Mnoge industrije smejo z vso pravico zahtevati od delavcev, naj sprejmejo zmerno znižanje mezd, s čimer se znižajo obratni stroški in zvišata uposlenost in kupna cena dela."

Ta ekonomska filozofija bankirja Wiggins ne presega niti otročje pameti. Ako se znižajo meze v splošnem, mora obenem pasti kupna moč delavcev in posledica bo še slabši trg in depresija bo večja. Znižanje stroškov v obratih pomeni le to, da bodo lastniki prejeli višje dividende. Zanimivo je Wigginsovo priznanje, da je delovna sila blago, čigar cena (meza) na trgu ni stalna.

Bankir Wiggin se vsekakor šteje za ekonomista, saj drugače ne bi bil predsednik velike banke. Kljub temu ne ve, da je nizka meza najhujša zagotovo za ohranitev ameriškega življenjskega standarda.

Če ne veš, moraš vedeti, da ne veš!

Citatelj je bil že opozorjen na ljudi, ki se neprestano smešijo, kadar se zaganjajo v znanstvene velikane, ki so toliko neodvisni in pogumni, da lahko na glas povejo, kaj mislijo o religioznih zabudah. Na tisoče znanstvenikov je — velika večina, posebno na polju biologije, kemije in astronomije — ki so istotako prepričani o zabudah, a se ne upajo tega povedati javno. Religiozni brbljači imajo še vedno vpliv na znanstvene kroge tudi v Ameriki.

Brbljačev je dosti. Saj se brbljanje izplača in papagajsko ponavljanje starega bunka ni težko delo. Vsak idiot je sposoben za to delo — ne more pa idiot biti znanstvenik.

Brbljač operira s publicami, ki se na zunanjo lepo blešče, da lažje potegne tepce, na znotraj pa so vakuum, praznosta. Ena teh public je, da se znanstveniki loteva vprašanja, ki ga ne razume. Na primer Einstein je lahko velik strokovnjak v fiziki in matematiki, da mu ga ni para, toda če stopi na sveta tla metafizike, je takoj največji nevedec, ki ne ve, kaj blebeče. Einstein je lahko na polju fizike največji veleum pod soncem, ampak, čim stori korak čez mejo svoje znanosti, je pravo telo! Naenkrat mu zmanjka razuma in vsak idiot, vsako dete, ki se nauči nekaj brbljati, se lahko kosa z njim!

To je res imenitno. Nasprotno pa to ne velja za brbljača. On se lahko svobodno razmahne na vse strani in argumentira o ekonomiki, socialnih vedah, prirodoslovnih vedah, o vseh mogočih problemih, ki so lahko tako daleč od metafizike kot je planet Jupiter od Amerike — kljub temu ve vse. Brbljač razume vse in ve vse...

Vsak normalen človek bo priznal, da izredni umovi, kot je Einstein, stoje v svoji mentalni kapaciteti višje kot povprečni ljudje. In tak mislec ne bo govoril o javnosti o stvarih, ki jih bistveno ne razume. Lahko smo prepričani, da je zadevo prej dobro premislil in da temeljito pojmuje vse njene plasti. Saj nima poudarka, niti ne pričakuje gnetnega dobička, da bi namenoma koga vlekli. Njemu gre le za resnico. Nasprotno pa brbljač živi od svojega brbljanja! Komu bomo torej prej verjeli? Nesebičnemu znanstvenemu delavcu ali kruhobornemu brbljaču?

Einstein je rekel, da o "prvem vzroku" ničesar ne ve. "Supernatura" mu je neznana. To pravi vsak agnostik. Razumeti pa je treba, da agnostik ve, da ne ve ničesar o "supernaturi". Brbljač se lahko otročje norčuje iz te specifične nevednosti, pa ne ve, da je velik osel. Gandi je mistik, toda on ne ve, da je mistik, ima pa druge za velike nevedce. Kdo je bližje dialektiki? Mistik Gandi, ki ne ve, da ne ve, ali agnostik, ki ve, da ne ve?

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Pogreznje v močvirje

Pueblo, Colo. — Čital sem dopis iz Puebla v 10. št. Prosvete in se z njim popolnoma strinjam, ker Pueblo je res gnuzdo slepcev. Ako jih hočeš podučiti k dobremu, te imajo za "antikrista" in te črtijo, in to najbolj takrat, ako jim hočeš pomagati iz blata nesrečnega mračnjakstva, ki je zlasti razpreženo v naši pobožni, nadvse krepotni in čednostni naselbini. Bogovi so se znošili nagnjo in jo vdarili s slepoto, da ne more videti luči svobodne misli.

In tako se bo naša naselbina sama zadušila v gnouj ogubne in navščne, za katero se skriva najhujšotnejša zloba in najhujša škodoželjnost. V jarmu brezobzirnega rimstva, v kleščah neizprošne denarne moči, pod vplivom popa in njegovih pandurov se pogreza naša nesrečna raja v Pueblu v močvirje rimske zaničnosti in globoje. Starejši so že do vratu pogreznjeni in mladina se pogreza za njimi.

Za Pueblo ni rešitve. Škoda naših ljudi, škoda tistega človeškega materiala, ki služi v svoji agoniji brez ugovora in oklevanja požrešni cerkvi in lakomnemu kapitalizmu povsem verno in vidno liki neme živali. Ko bo svet že na vrhu prosvete, bo slovenski Pueblo na dnu svoje dedne. Svet napreduje, Pueblo nazaduje. In tisti, ki misli narediti iz tiste neme in nevedne živali človeka, ki misli in se oklepa prosvete, je v Pueblu "antikrist". Človek bi se razjokal, ako bi kaj pomagal.

Plašč omenjenega dopisa poziva "Kritika" k delu in vprašuje, kje je. Treba je priznati, da je "Kritika" v svojih spisih pričel sveto delo učenja. Ali zato je bil tudi napaden od mračnjakov kakor ova od volkov. Prvi je bil cerkveni komunist, drugi so bili par socialistov in končno še cerkveni panduri in ta cerkvena mešanica je skupno obsodila "Kritika" na vešal.

Slepa para neče videti svetlobe solca, zadovoljna je z mračnjakom, iz katerega zajema svojo "izobrazbo". Upamo pa, da se bo "Kritika" še oglašila. Glede božične kolekte v vsoti \$1620 in nova kara za \$1250 ni v Pueblu nič novega, ker butlgerski blaznija dobro nese. To najzadostuje za sedaj, mogoče še pridem.

Opazovalec.

Organizirajmo se!

Cleveland, O. — Strankarski in politični trušč je v metropoli nekoliko polegeel, le brezposelnost se nas vedno bolj oklepa, navale vsem obljubam v kapitalističnem čarolijstvu. Vse obljube, da se bo po novem letu začelo z delom, so šle v nič in ubogi trpin čaka in upa iz dneva v dan.

Delavci, trpin, kako dolgo še bomo čakali, da nam vladajoči razred sam od sebe prizna naše pravice in nam samovoljno da kar nam po pravici gre? Nikoli, če sami nič ne storimo v tem oziru. Organizirajmo se in na glas zahtevamo naše pravice. V slogi je moč, v neslogi je naša propast. Zakaj je naše geslo, "Delavci čez glava, združimo se!" Zakaj se ne držimo tega gesla? Zakaj se delavke organizacije ne združijo v eno močno falango, ki bi pometla s kapitalističnim sistemom? Zakaj se ne združimo soc. stranka, kom. stranka in vse druge napredne stranke v eno mogočno grupo, tako da bi mogotcem pokazali, da smo tudi mi zavedni razred, ki ga je treba upoštevati?

Delavci, pojdimos za tem ciljem, da se delavske organizacije strnejo v eno močno organizacijo, po kapitalističnem vzorcu. Pogledite nje, kako so oni organizirani in od njih se učite sloge in solidarnosti. Kakor stremimo po združitvi vseh jugoslovanskih podpornih organizacij, tako dajmo stremeti za združitve vseh delavskih organizacij v eno. Ne metati oni drugim polena pod noge, kakor je naša navada. To izgleda, kakor da bi prišel medved v čebelnjak, pa bi se čebela med seboj pikale, čez, jaz ga bom, med tem bi pa medved v miru užival med. Ravno tako taktiko rabimo mi.

Apelirajmo na naše voditelje, da skličejo skupno konferenco in se sporazumejo za skupno delo. Ker "divided we fall, united we win." Zavedajmo se v prvi vrsti pomena sloge in solidarnosti, neglede na versko prepričanje, ker to je postranska stvar; to prepuštam g. Trunku. Sloga in solidarnost nam sta potrebni, da kaj dosežemo. Zavedajmo se, da smo mi tista sila, ki vse proizvaja, da smo mi tisti, ki za trote garamo, a sami stradamo. Kako dolgo še, to je na nas leželo.

Delavci, ne čakajmo na kakšno nadnaravno silo, da nas reši izpod kapitalističnega jarma, ker v nas samih je moč, da se ga lahko otresemo. Pristopajmo v delavske organizacije, in zahtevajmo naše pravice, čitajmo napredne knjige in časopise, ker v njih dobimo pravo izobrazbo, ki nam je neobhodno potrebna.

Slovenec in Slovenkam v Clevelandu se nudi prilika učiti se angleščine. V S. N. domu (stara poslopje) je organizirana večerna šola. Pouk je brezplačen in se vrši dvakrat na teden, vsak torek in četrtek. Vsak lahko pristopi, le knjigo si mora vsak sam nabaviti. Solake ure so od 7. do 9. zvečer. Učitelj je J. Slakovich, ki je dozdaj učil tudi računstvo. Kogar veseli, naj se priključi v starem poslopju v klubovih prostorih. Razveseljivo je dejstvo, da se jih je že veliko število vpisalo v šolo, kar je v dokaz, da smo Slovenci željni izobrazbe.

Se bolj je razveseljivo, da se rojaki in rojakinje zavedajo tudi delavske solidarnosti in pristopajo v soc. stranko. Tukaj smo v kratkem organizirali ženski odtsek kluba št. 27 in tudi mladinski odtsek. Rojaki šrom Z. D., posnemajte nas v tem, ker prej ko se organiziramo, prej nam bo mogoče osvoboditi se izpod kapitalističnega jarma.

Ženski odtsek kluba priredi 14. feb. zvečer domačo zabavo v sobi št. 1, novo poslopje. Vstopnina je prosta. Vabljeni ste vsi. Zabave bo dovolj za stare in mlade. S tem boste pripomogli stranki do boljšega uspeha.

Na svidenje 14. feb.!

Anton Kukovac.

Pri nas...

Milwaukee, Wis. — Tukajšnji Cenotvorni žurnal naznanja svojim tristo čitateljem, "da so nam uredniki naših časopisov v Chicagu omejili prostor za dopisovanje." S tem hoče povedati, da v Chicagu odobravajo Cenotovo besedilo in da sta Molek in Zaitz bila bratovščino s Cenotom, oziroma da sta krenila v bunko-narodnjaški tabor.

Sicer pa so vsa "poročila" v Cenotovem žurnalu slaba Wickershamskemu reportu. Tukaj bomo imeli torej "beauty contest" — tekmo lepote, za lepoto, oziroma tekmo lepote.

Rad priznavam, da so Slovenci lepe in da je posebno med mladimi mnogo krasotic, toda če bo cene presojal njih lepoto, bodo doživele čudeže.

Sicer pa je to pametna stvar. Dolgo je že, odkar smo imeli "narodno očet" in povedali začenemu svetu, da je Cenotvorni žurnal edini jugoslovanski časopis v Wisconsinu in ljubi narod se že dolgočas.

Ker nimamo drugih prilik, da bi zopet potrošili par stotakov, ker živimo v takih dobrih časih, so si omislili to predpustno šalo in zopet bo plokanje — vsaj pri Cenotvorni družbi.

Zadnjič so si dovolili malo predpustno šalo, ko so po bratstvo ali sestersko, to je, v preveliki bratosti ali sesterski ljubezni pokopavali bratsko in sestersko društvo — princeli so raven na maskeradno veselico in izrazili svojo veliko ljubezno do svoje organizacije, ki jim je tako pri arcu, kakor Hooverju prosperiteta.

Katočfani so si kupili menda novo cerkev, oziroma kupili so staro cerkev, ko je bila gotova fara razpuščena, temelj pa zapuščen. To je jako pametno. Se par tisoč cerkva potrebujemo, pa bo konec slabih časov in kmalu bomo peli hosana — če ne drugače, pa nad zvezdami ali kjer ni Hooverja in ne Wickershama ali kakih drugih telav in nadlog.

Sedaj hočejo, oziroma bi bili pripravljeni, prodati loto Slovdoma. Menda so spoznali, da v teh slabih časih tudi regat ne bo več obrodil.

Škoda, da niso poslušali Cenota, ki je lansko zimo zahteval, da se na splošno mora pričeti graditi temelj, ker "bo potem denar že prišel!" Ako bi se to zgodilo, bi imeli sedaj močno in lepo podlago za kasnejši Cenotov spomenik, ker dandanes se postavlja spomenike vsem, ki jih zaslužijo.

Ko sem v preteklem letu in še poprej svaril pred slabimi časi, katere nam bo prineslo to imenitno ameriško gospodarstvo in še imenitnejši sistem, so se mi smejali in me po krščansko ozmerjali. Mogoče, da sem teli pomagal, da cene ne bodo spomenika, toda hvaležnosti za to ne uživam — priljubljen sem kakor španska influenza, kar pa me prav nič ne boli.

Ko sem jim rekel, da je loto predraga in da ni tam mesto za Slovd. dom, temveč za kak "lumber yard," so me hoteli križati in bi me radi deportirali — danes priznavajo to vsi.

Ko sem pisal, da bo prišel čas, ko bodo ameriški delavci bežali v Rusijo, so me hoteli poslati v zavod za umobolne, danes pa jim je to že resnica in Amtorg korporacija ima — kakor sem bil obveščan — nad 4000 prošenj na rokah.

Po uradnih poročilih morajo mesto, okraj in razne dobrodelne družbe prehranjevati v našem mestu 11,000 duš, to je okrog 40,000 oseb vseh starosti. Zato pravim, da so to baš pravi časi za "beauty contest" in razne "pogrebe".

Ker se "nam" je pri Prosveti "Proletarcu" omejili prostor za dopisovanje, se bom v bodočih dneh še večkrat oglašil. Ako koga izmed "mojih prijateljev" primejo krči, naj mi pošlje račun za zdravnika, saj živim tudi jaz v prosperiteti, kakor drugi.

Spartak.

Smrt rojakinje

Farrell, Pa. — Nik kaj veselja nimam danes poročati, pač pa žalostno novico, ki je zadela družino Miklar. Dne 23. jan. ob eni uri popoldne je umrla na svojem domu, 741 Emerson ave., rojakinja Johana Miklar v 39. letu starosti. Pokojnica je bila rojena blizu Žužemberka na Dolenskem. Bolea je bila pet mesecev. Vse prizadevanje najboljših zdravnikov v tej okolici, ki so se trudili, da bi jo ohranili pri življenju, je bilo zaman.

Tukaj p o k o j n a zapuščala žalujočega soproga Francka, ter eno hčerko in dva sinčka, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani morja pa njeni starši še živijo. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 25. jan. ob 12. popoldne z ogromno udeležbo prijateljev in znancev pokojnice na hrvaško pokopališče. Ona je bila jako vladna in vesela, kakor tudi tri sestre in dva brata. Na oni strani mor

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji)

Ljubljana, 10. jan. 1931.

Trupla nedonoščank v Dravi. — Ze lapi so našli več nedonošenih trupel otrok v Dravi. Po več mesece stare embrije so našli na obrežju ali na kakem otoku sredi Drave zavite v rjav papir ter prevezane z motvozom. Videti je bilo, da je bilo trupelce vrženo v vodo blizu Sv. Petra, najbrže v Mariboru. Ker so vsi ti nedonoščniki najdeni v Dravi, enako poviti, sumi policija, da je nekje v Mariboru ženska, ki se kar poklicno bavi s plavljanjem plodov, ki jih potem meče v Dravo. Policija zasleduje ženo in ima hake že neke sledove v rokah.

Umrli je v Ljubljani Matevž Jezek, star 75 let, bivši mizar. Iz Podgorice pri Sv. Jakobu ob Savi je prišel kot fantiček v Ljubljano, da se izuči mizarstva. Po izučanju se je napotil v inženirstvo, kjer je svoje znanje še poglobil in je kasneje veljal v Ljubljani za najboljšega mizarja. Delal je v Ljubljani pri raznih tiskarnah, nad 40 let pa je delal neprestano pri tiskarni Matijana. Radi te vztrajnosti ga je mestna občina imenovala za meščana in mu — ko je stajal v penzijo — določila redno podporo. Pokojni je bil tudi član delavskih organizacij in član socialistične stranke. Bil je tudi delaven v delavskem združenstvu ter je nad 20 let, do svoje smrti, bil član Konzumnega društva. Tudi sinovi so bili zavedni socialisti. A hudo jih je zadelo boleha, ko mu je padel leta 1920. sin Maks na Zaloški cesti pri demonstraciji. Zadel ga je strel policije. Toda Jezek je dokaj hrabro prenesel ta udarec in ostal kljub vsemu do smrti zaveden proletarec.

Samomor slovenskega orožnika. — V Bilecu v Hercegovini se je pred tamošnjo restavracijo "Balkan" ustrelil orožniški kaplar Janez Težak, rodom Slovenec. Bil je zaljubljen v eno izmed godbenic v restavraciji, a mu ta ljubezni ni vrnila. In ko je v restavraciji zvečer igrala damska kapela, se je on ustrelil pred lokalom na cesti. — Pa je bil samomorilec Slovenec in tud Slovenci veljajo za veren narod. In vera oz. cerkev amatra samomor za greh.

Novi ljubljanski ban potuje prvič po svoji banovini. Nameril se je najprej v Maribor, Ptuj in Mursko Soboto. Ban dr. Marušić je dospel v soboto popoldne v Maribor, kjer je v inšpektoratu sprejel razne odlične zastopnike, zvečer pa so priredili banu intimno večerjo v restavraciji pri Orli. Naslednjega dne je sprejel deputacije. Popoldne pa se je odpeljal v Ptuj. Odtod bo nadaljeval svojo pot v Lutomer, potem se zapelje v Mursko soboto in Lendavo. Prevalje, iz Prevalj v Slovenj Gradec, odtod v Celje, kamor pride v četrtek. S tem se prva njegova službena pot po uradnih konca.

Treznostna akcija. — Pred leti so pri nas zelo organizirali boj proti alkoholu ter je bila vsa dežela poplavljenja z raznimi abstinentnimi krogi in organizacijami, ki so oznanjali ljudem, naj neha piti. Potem je bilo nekako premirje, zdaj pa so se spet oglašili abstinenti ter začeli z agitacijo. Neki duhovnik Pavle iz Celja je začel z svojo silo in objavlja, da bo vodil neizprosno boj proti alkoholu. Napovedal je v veliki dvorani Uniona protialkoholno predavanje, ki ga je tudi imel. Govoril je kakor vsi nasprotniki alkohola in je verjel, da je alkohol res kriv marsičesa hudega. Toda hudo utapljajo ljudje, ne navadi v hudem. Za predavanje so nalepili po vsem mestu polno velikih letakov, ki kriče z glasom: "Kdor Slovan in kristjan, ta nikoli ni pijan!" To je prav za prav geslo, ne trditev. Zakaj Slovan in kristjanov najdes.

Prekmurju snežiti in sneži že več dni. Ponekod je veliki snežni meteo zadelal proge tako, da je promet ogrožen. Če ne bo prenehal snežni meteo, bodo kraji krog Murske Sobote in Dolnje Lendave ostali brez zveze s svetom, ker bo vsak avtomobilni promet onemogočen. V ostali Sloveniji je zadnje dni mraz, a sneži ne. Premrzlo je. Tudi na Gorenjskem ne sneži.

Amerika vrnila slaboumnega rudarja. — Lani je prišel iz Amerike odgošnik potom v rodno vas Lokve pri Rajhenburgu samski, krog 40 let stari rudar I. Župevc. Več let je bil v Ameriki, kjer je garal v rudnikih, dokler ga ni doletela nesreča. V rudniku ga je pri nesreči težko poškodovalo na glavi, kar je vplivalo na njegov razum, ki je opešal. Postal je slaboumen. Zato ga niso več marali na delo ter so ga odpeljali v domovino. Ko je prišel v Lokvo, je bil nekaj časa kar nekam zdrav in razsodan, toda zadnje dni se mu je razum spet zamajal, postal je nasilen in nevaren. Pred dnevi je prišel celo k zdravniku dr. Skofu v Rajhenburg ter zahteval, naj mu izda potrdilo, da se lahko vrne v Ameriko. Tudi nad fajmoštra je šel in zahteval prav tako dovoljenje, da sme nazaj v Ameriko. Obema je grozil, da ju bo ubil, če ju še kdaj sreča.

O izseljevanju v USA in drugam. — Izseljevanje je beležiti velik porast osebnega prometa v državo, ki je sedemkrat večji od izseljevanja. V mesecu decembru se jih je izselilo preko Jesenic 351 oseb in sicer v Francijo in Hollandijo 134, ostalih 216 pa v druge države: v USA 96, v Argentino 64, v Kanado 8, v Urugvaj 28, v Chile 4, v Brazilijo 4 in v Južno Afriko 9. Vrnilo pa se je iz prekomorskih držav v Jugoslavijo 599 oseb, iz evropskih pa 1862, torej znaša število povratnikov 2461. Vseh potnikov preko Jesenic v državo je bilo 4151, iz države pa 2201.

(K dejstvu, da se je več ljudi vrnilo, kot pa izselilo, pristavlja: rodotoljni časopisi pripombe: "Tega bi prav gotovo ne bilo, če ne bi bilo pri nas bolje kot drugod." Malo naivnosti je v tej trditvi!) Deportiranih je bilo v minulem mesecu 30 in sicer iz Avstrije 19, iz Kanade 10 in 1 iz Avstrije. — Repatriiranih je bilo 231 oseb in sicer iz USA 16, iz Kanade 52, iz Argentine 100, iz Avstrije 6, iz Francije 35, iz Nemčije 2, iz Belgije 8 in iz Brazilije 11.

Obvestilo izseljenskega komisariata v New Yorku. — Jugoslovanski listi priobčujejo poročila Jugoslovanskega izseljenskega komisariata v New Yorku, ki se glasi: "Kdor hoče, da mu dopustijo v Zedinjene države, stari, žena in otroci, morajo imeti najmanj 7000 dinarjev premoženja in poleg tega še stalni zaslužek. — Ameriški državljani, kakor tudi v Ameriki stalno nastanjeni tujci (nedržavljanji, ki žive v USA že več let) ki so imeli po zakonu pravico, da dovedejo k sebi starše oz. žene in otroke stare do 18 let, kakor tudi oni kvotni dosejenci, ki so prišli na vrsto po kvoti za vizum za potovanje v Zedinjene države, ne morejo dobiti vizuma, ako ne dokažejo, da imajo najmanj 7000 dinarjev premoženja in stalni zaslužek, ki ga ne morejo izgubiti in je tako velik, da lahko vzdržujejo svojo družino v Ameriki in novodošleca leto dni in običajno tudi več let, če se delo vne razmere ne zboljšajo. — Po ljudski, ki so imeli dolejšo pravico do prvenstvene kvote, ne bodo mogli dobiti vizuma, če nimajo pri sebi gotovine najmanj v znesku 3000 dolarjev, da si lahko kupijo farmo, ko pridejo v Zedinjene države in da imajo od čezga živeti."

Kolkio jih je odpotovalo lani v prekomorske kraje iz Slovenije? Po podatkih izseljenskega nadzornika g. Finka v Ljubljani je lani odpotovalo iz Slovenije v prekomorske kraje 1046 oseb. Od teh je odpotovalo v USA 869, v Kanado 86 in v Argentino 91.

Za cerkev v Hrastniku, ki naj vzgaja rudarje v disciplino in vzgojo, so največ darovali: Trboveljska premožkopna družba Banská uprava, Ljubljanski škof in magistrat! To si treba zapomniti.

PRIMORSKE NOVICE

VESTI S PRIMORSKEGA

Aretacija veleposelnika Stepančiča iz Tenince na Krasu.

Na praznik sv. Treh kraljev so na temehu denunciacije napravili hišno preiskavo pri znanem veleposelniku Vladimirju Stepančiču v Teninci na Krasu. Pri njem so našli nekaj nabojev za lovske puške, ki pa so bili najbrže podtaknjeni. Zato so aretirali Stepančiča ter ga gnali uklenjenega na rokah in nogah skozi vasa in Komen neznano kam. Sorodniki so povpraševali za njega povsod, a še danes ne vedo, kam so ga odpeljali in kje se Stepančič nahaja.

Tudi slovenske cerkve ne marajo. — Duhovščina je tista skupina, ki lahko vpliva odločilno na obnašanje in mišljenje kmečkega prebivalstva. Cerkev in farovž s fajmoštrom sta od nekdaj na vasi gospodovala in dajala smer vernikom. Zato je razumljivo, da fašisti preganjajo tudi slovenske duhovnike v Primorju. Pri tem pripominjamo, da v teh preganjanjih ne gre gledati kakšnega preganjanja duhovnikov, marveč Slovencev. Duhovnike dražijo in ovirajo v delu fašisti predvsem in samo kot Slovence, ne pa radi tega, ker so duhovniki! Tu ni preganjanja cerkve, tu je preganjanje slovenstva. — V Gorici se je vršil zadnje dni misijon. V cerkvi sv. Ignacija v Trzinu je pridigoval vsak večer neki slovenski misijoner, ki pa so ga fašisti tri večere prekinjali. Tretji večer pa so fašisti prekinili elektrini tok, ki vodi v cerkev, in je vsa cerkev bila nenadoma v temi. Prišli so ašveč ter pridigovali dalje. Fašisti so tudi blagoslovljeno vodo v cerkvi skatili: vrli so vanjo neko rdečo tekočino in umazano.

Des Moines, Iowa. — Vedno bolj postajajo farmarji nezadovoljni s sedanjim carinskim zakonom, ki je pesek v očeh farmarjev in zlato tele za velkapitaliste. Med njimi se širi gibanje za spremenitev tega zakona tako, da bo "protektiral vse ali pa nikogar." Vodi ga William Hirth, voditelj farmarjev. Ako kongres ne bo sprejel zakona njim v prid, so farmarji za to, da se ga sploh odpravi.

"Protektiraj vse ali nikogar"

St. Louis, Mo. — Ilustracija, koliko je mogoče upati na znižanje brezposelnosti s gradnjo velikih poslopij, je zidanje velikega poštnega poslopja v tem mestu. Pri delu je uposlenih 23 delavcev, ki operirajo stroje — nič drugega. Delajo tudi sedem dni v tednu. Radi tega je kongresnik Joseph B. Shannon protestiral pri vladi, da bi se pri gradnji vladnih poslopij vsaj ne kršilo šestdnevnega delovnika.

Boj proti injunkcijam
St. Louis, Mo. — Starostna pokojnina, osemuindelnovnik za delavce in odprava injunkcij v delavskih sporih so zahteve v predlogi Missouriske delavske federacije, ki je bila predložena v državni legislaturi. Nadalje federacija tudi zahteva odpravo Public Service komisije, ki je orodje javnopravnih interesov.

Beda v New Yorku
New York. — Policijski komisar Mulrooney poroča, da je v mestu 6,059 družin, ki se nahajajo v velikem pomanjkanju, ker so očete teh družin brez dela že več mesecev.

OPRAVLJANJE

(Švedski napisal H. Zetterstrom.)

Tudi neomadelevani ljudje so lahko žrtve opravljalcev. Na primer jaz.

Pred nekaj dnevi sem bil v družbi očarjive mlade dame, ki je nenadno rekla:

"Tako smešno zgodbo sem slišala o vas. Ali je resnična?"

"Ne, zlagana je. Kakšna pa je?"

"Takoale sem jo slišala: neki dan, ne vem kdaj, ste obiskali mlado ženo, ki ste ji izročili lepo rožo v loncu."

"To bi znalo biti. Ali je bila hortenzija?"

"Tega zgodba ne pove. In da ste bili nekaj ur pri dami..."

"Njen mož torej ni bil doma..."

"Pri odhodu ste spet vzeli lonec z rožo in rekli: najbolje je, da nesem to stvar zopet nazaj."

"Nazaj?" Je rekla mlada dama začudeno.

"Da, milostiva, vzel sem jo z odprtega okna v pritižju in vam vendar ni na tem, da jo ukradem."

vajo svoje podjetnike in trgovce, kajti samo ti isti lahko pomagajo, kdor je na trdnem gospodarskem stališču. Ako bi naša SN-PJ ne stala na trdnih nogah, bi nikomur ne mogla ničesar pomagati, in ako bi naši slovenski trgovci bili vsi "broke," bi ne mogli biti naši člani, ne vpisati svoje mladine v društvo, še manj pa, da bi oglaševali zaradi simpatij ali zamogli priti na zabavo.

Apeliram na naša društva, da se v prihodnje ne pripeti kaj takega. — Frank Tamše, član društva št. 16.

RAZNE VESTI

Fish se pritožuje

New York. — Kongresnik Fish, ki je vodil preiskavo komunističnih aktivnosti v Združenih državah, se je zelo raztogotil, ker so veliki newyorški dnevniki osemili njegovo poročilo, ki ga je podal kongresu in ti jezi je dal duška v govoru pred članicami republikanskega kluba. On je pričakoval, da bodo časopisi posvetili več pozornosti poročilu, a je doživel razočaranje. Posebno je napadel republikanski dnevnik "New York Post", ker se je o Fishovem poročilu izrazil, da je neameriški dokument, iz katerega zija strahopetnost.

"Protektiraj vse ali nikogar"

Des Moines, Iowa. — Vedno bolj postajajo farmarji nezadovoljni s sedanjim carinskim zakonom, ki je pesek v očeh farmarjev in zlato tele za velkapitaliste. Med njimi se širi gibanje za spremenitev tega zakona tako, da bo "protektiral vse ali pa nikogar." Vodi ga William Hirth, voditelj farmarjev. Ako kongres ne bo sprejel zakona njim v prid, so farmarji za to, da se ga sploh odpravi.

"Pohibanje" brezposelnosti

St. Louis, Mo. — Ilustracija, koliko je mogoče upati na znižanje brezposelnosti s gradnjo velikih poslopij, je zidanje velikega poštnega poslopja v tem mestu. Pri delu je uposlenih 23 delavcev, ki operirajo stroje — nič drugega. Delajo tudi sedem dni v tednu. Radi tega je kongresnik Joseph B. Shannon protestiral pri vladi, da bi se pri gradnji vladnih poslopij vsaj ne kršilo šestdnevnega delovnika.

Boj proti injunkcijam
St. Louis, Mo. — Starostna pokojnina, osemuindelnovnik za delavce in odprava injunkcij v delavskih sporih so zahteve v predlogi Missouriske delavske federacije, ki je bila predložena v državni legislaturi. Nadalje federacija tudi zahteva odpravo Public Service komisije, ki je orodje javnopravnih interesov.

Beda v New Yorku
New York. — Policijski komisar Mulrooney poroča, da je v mestu 6,059 družin, ki se nahajajo v velikem pomanjkanju, ker so očete teh družin brez dela že več mesecev.

OPRAVLJANJE

(Švedski napisal H. Zetterstrom.)

Tudi neomadelevani ljudje so lahko žrtve opravljalcev. Na primer jaz.

Pred nekaj dnevi sem bil v družbi očarjive mlade dame, ki je nenadno rekla:

"Tako smešno zgodbo sem slišala o vas. Ali je resnična?"

"Ne, zlagana je. Kakšna pa je?"

"Takoale sem jo slišala: neki dan, ne vem kdaj, ste obiskali mlado ženo, ki ste ji izročili lepo rožo v loncu."

"To bi znalo biti. Ali je bila hortenzija?"

"Tega zgodba ne pove. In da ste bili nekaj ur pri dami..."

"Njen mož torej ni bil doma..."

"Pri odhodu ste spet vzeli lonec z rožo in rekli: najbolje je, da nesem to stvar zopet nazaj."

"Nazaj?" Je rekla mlada dama začudeno.

"Da, milostiva, vzel sem jo z odprtega okna v pritižju in vam vendar ni na tem, da jo ukradem."

O iskanju dela

1. Splošni nasvet

Kaj naj človek stori, ki je brez dela, katerega družina potrebuje njegovo pomoč, ki ne govori predobro angleški in se ne mara zateči h kakim ameriškim dobrodelnim ustanovam, ker se boji, da bi utegnil biti deportiran kot "public charge"?

F. L. I. S. je odgovorila na mnoga taka vprašanja tekom svojih trinajstih let posvetovalnega delovanja za tujerodce. Ali težkih odgovorov morda nikdar ni bilo. Najti delo celo tedaj, ko so dobri časi in kadar človek zna dobro angleški, ni lahka stvar, ali v sedanjem kritičnem času nezaposlenosti je to še neznanstveno hujše.

Kaj v splošnem dela človek, ki hoče dobiti kako delo? Večinoma on skuša dobiti delo najprej z lastno pomočjo, ne da bi bil odvisen od koga drugega. Ako vidi, da to ne gre, tedaj se obrača k prijateljem in znancem. Ako še nima uspeha, gre h kakim posredovalnicam, najsi bodi ta brezplačna ali privatna.

Tekom zadnjih mesecev gospodarske krize so delodajalci pokazali, da v splošnem dajejo prednost ameriškim državljanom, kadar udinjajo delojemalce. Tudi precej inozemcev je bilo odpuščenih od nekaterih podjetij, da se državljani zaposlijo mesto njih. Inozemec, zlasti novodošli, so mora zato boriti z raznimi dodatnimi težkočami in potrebuje več poguma, iznajdljivosti in odločnosti, da si najde delo.

Bržkone je res, ko se pravi, da mora človek najtrše delati, kadar nima dela. Najbolj važno je to, da človek ne zgubi naporu časa v iskanju dela. Prvi korak v umnem iskanju dela je ta, da si človek pridobi informacije, kako delujejo posredovalnice, kamor naj se obrne in kako naj razvije gotovo tehniko. Slednja dogodbica to razlaga.

Neki mladenič, ki govori precej angleški, je prišel pred par dnevi v pisarno F. L. I. S. — Kakor mnogi drugi je hotel pomoči, da si najde delo. Prišel je v Ameriko pred tremi meseci in njegova denarna zaloga je bila pri kraju. Vprašan je bil, kaj da je storil v treh mesecih, da si zagotovi kako delo. Rekel je, da se je spoznal s nekaterimi rojaki in da je akosi njih dobil naslove nekaterih posredovalnic dela, upravljenih od njegovih rojakov. K tem posredovalnicam je hodil vsak dan in čakal tam ure in ure, da bi se mu kaj ponudilo, ali brez uspeha. Tekom razgovora je prišlo na dan, da ni imel pojma o enakih posredovalnicah v arcu mesta. Ni ti ni znal, da je v New Yorku dober časopis tiskan v njegovem jeziku, ki ima mnogo oglasov za delo. Na vprašanje, da-li mu je znano, da je mnogo društev in enot njegovega naroda, se je izvedelo, da ni imel pojma o tem.

Ta slučaj je tipičen za tisoč drugih. Zanimaril se je posluševati se sredstev, ki so bili na njegovo razpolago. Ni znal za nje in se ni brigal. Z večjim znanstvom njegove žane za delo bi bile brezdomno večje. In isto velja ne samo za novodošlece, marveč tudi za one, ki so tukaj že mnogo let. Biti brez dela je za mnoge nova izkušnja in zato ne vedo, kam se obrniti. Sledeti praktični nasveti so v obtem vpoštevanja vredni:

Imej čim več mogoče stikov. Kakor je res, da je lažje ribariti z mnogimi vrvmi, tako je lažje zasigurati kako delo, ako človek ima mnogo stikov. Poiščite si posredovalnice dela (employment agencies) v svoji okolici. Ne navedite oglasujejo v vašem časopisu. Mnogo je teh privatnih posredovalnic, kakor tudi javnih posredovalnic, vzdržanih od občine ali države. So tudi posredovalnice, upravisene od delavskih organizacij, profesionalnih združenj in dobrodelnih ustanov.

Oglejte si oglase v ameriških in tujezzičnih časopisih. Sploh ne zanemarjajte svojega tujezzičnega časopisa, kajti v njem se utegnejo najti informacije, ki se ravno nanašajo na vaš položaj.

Drugi nasvet je: Ni treba v silili iskati le delo v svoji posebni stroki. V dnevih velike nezaposlenosti se mora človek lotiti vsake vrste dela. Nezaposlenost ne prizadeva vaših strok na enak način. Morda je lažje dobiti delo v kakih drugih stroki. Izmed novodošlecev, zlasti izmed uradnih pomočnikov, prevladuje tendenca, da si tukaj poiščejo sileno delo. Brez ameriške izkušnje njihove žane so neznatno male. Naj se poprimajo kakršnegakoli dela. Ko človek ima kako delo, se lahko novodošli osirajo za druge boljše prilike in se pripravijo za kaj boljše.

Tretji nasvet je: Ostaniti na onem delu, ki ga imate. Človek dostikrat misli, da utegne biti drugje boljše zasluzek. To utegne biti res. Ali v sedanjih časih je nes pametno potrositi denarja za vožnjo kam drugam, razun ako je človek prav skrupulen, da so prilike za delo tam zares boljše.

V tujem kraju je za človeka vedno hujše. Morda nima tam ni znanec n j prijatelj, morda v dotičnem kraju prevladuje nekaka zavist napram tujcem ali vsaj napram ljudem, ki prihajajo iz drugih krajev. Stojte tam, kjer ste sedaj, je jako zdrav nasvet.

Seveda so tudi okolnosti, ko je boljše preseliti se kam drugam. Nekateri industrijalni okraji so trpeli več kot drugi, ker se specializirajo na kako vrsto industrije. Ali predno se človek preseli, je dobro pisati prijateljem v drugem kraju ali, ako jih človek nima, naj si dotičnik iz mesečnikov delovnega departamenta (United States Employment Bureau's monthly bulletin), ki jih je dobiti v vsaki knjižnici zagotovi sliko o situaciji v dotičnem mestu. V njih najde informacije o situaciji v vsaki posamezni stroki v dotičnem mestu.

Kadar zaprosite za delo, poveste na kratko, kako so vaše kvalifikacije, ne pa kake so vaše potrebe. Novodošleci se radi zanašajo na spridevala, ki so jih dobili v starem kraju. Ameriški delodajalci ne dajejo mnogo na taka spridevala. Ako jim človek napravi dober vtis, mu dajejo delo in se rajši prepričajo sami, dali je človek sposoben za delo. Boljši kot spridevala je kratek opis svoje izkušnje v starem kraju.

Bodite previdni, kadar odgovarjate na oglase. Oglasi v časopisih pod "Help Wanted" so v Ameriki eden izmed najboljših sredstev za zaposlovanje ljudi. Ali človek mora biti previden. Ni vse zlato, kar se svetli. Posebno naj bo človek previden v slučaju takozvanih "aleph" oglasov. To velja zlasti za ženske. Tak oglas ne navaja imena in adrese delodajalca. Ako človek odgovori na tak oglas in dobi pismo, naj pride na ta ali oni naslov, je dobro, naj človek malo polize o dotičnem mestu, predno gre tja. Sumljivi so tudi oglasi, ki ponujajo dober zaslužek in zanimivo delo brez potrebe predhodne izkušnje. Mnogo takih oglasov je le vaba, s katero brezvestneži hočejo izrabljati sedanji položaj, da dobi- jo kako plačilo vnaprej proti obljubi dela. Zlasti oglasi, ki ponujajo "delo doma" so jako sumljivi. Na milijone dolarjev so brezvestneži izrekli zlasti od tujerodnih žensk, ki so poslane avoj zadnji dolar proti zagotovitvi dela s strani kake mail-order tvrdke.

To so neke poglavitne točke. V naslednjih člankih bomo opisali delovanje posredovalnic za delo.

Pis.

Strašna hival

Vsako ni Tacitus, da bi znal svoje misli povedati na kratko in jedrnat, vse nepotrebno besedičenje pa močje preiti. Kjer pa te stroki silijo, da bodi čim krajši in določnejši ter čim krajši, ti utegne spodleteti, da boš sam sebi škodil kakor na priliko naslednji mali oglas v pokrajinskem listu: "Hrt na prodaj. Je vse. Posedno ima rad otroke". Kje je junak, da bi kupil takšno sver?"

ENA POJASNILA

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA